

I Mellemtiden vedbliver Pundtet langsomt at dale, hvilket næppe foruroliger Regeringen, da det giver den en kærkommen Lejlighed til at realisere endnu mere af den fremmede Valuta, som Egaliseringsfonden har skaffet frem, og købe Sterling, som der i den nærmeste Tid vil blive Brug for.

Verdenskrisen og Konferencen i Lausanne.

Af Docent, Dr. Albert Olsen.

(Stuttet).

II.

Fra næsten alle Sider, undtagen fra officiel fransk, er det Gang paa Gang fastslaaet, at Krigsgeldsspørgsmaalet endelige Løsning under alle Omstændigheder rent psykologisk vilde sætte sig Spor i Genoprettelse af Troen og Tilliden, hvorved de Kapitaler, der nu undgaar Investering i selve Produktionen, atter vilde finde tilbage til denne og derved lette Krisen, og Udviklingen i England og Amerika den sidste Tid synes fuldt ud af retfærdiggøre denne Opfattelse.

Naar det undertiden ses anført at Krigsgeldsspørgsmaalet praktisk talt er ude af Verden med det Hooverske Moratorium, er dette desværre langt fra rigtigt. Baade i Amerika og da navnlig i Frankrig spiller Reparationerne stadig en stor Rolle i den offentlige Diskussion, og i Tyskland har Nationalsozialister og Kommunist i høj Grad disse at takke for deres Fremgang.

Det er saaledes Realiteter af afgørende Betydning for hele Verdensøkonomiens fremtidige Forløb, man skal tage Stilling til i Lausanne og i Genève. Efter Young Planen, der fastsætter Reparationsydelse, skal Tyskland afbetale sin Krigsgeld i 59 Aar fra 1. April 1930 begyndende med 1,707 Milliarder Guldmærk aarlig og stigende gennem 37 Aar til 2449 Milliarder, hvorefter Afdragene gaar ned til 1,7 Milliarder, der skal svares i de sidste 27 Aar.

Næsten alle disse Penge endelige Bestemmelsessted er Amerikas Skat. De forenede Stater ikke officielt vil anerkende det, er Forholdet dog, at der bestaar den inderligste Forbindelse mellem Reparationsydelse og de tidligere Allierede Magters Gæld til Amerika.

Indgaar Reparationsbetalingerne ikke, faar dette Land ikke de Penge, man har laant de øvrige Krigsdeltagere. Dette Synspunkt er da ogsaa traadt tydeligt frem paa det sidste engelske Budget.

I de første 37 Aar dækker Reparationerne Afdragene til de forenede Stater, og alt i alt vil i de 59 Aar 65 pCt. gaa til Betaling af Krigsgæld, medens de 35 pCt. gaar til Krigsskadeerstatninger. Den allerstørste Del af de 35 pCt. gaar til Frankrig og det er efter Young Planen fastsat, at der under alle Omstændigheder aarlig skal betales 660 Millioner Guldmærk, hvoraf Frankrig skal have de 500 Millioner.

I denne Fordeling af Reparationsydelse ligger naturligvis, at Amerika og Frankrig har den allerstørste Interesse i disse. Hvad Amerika angaar, er Forholdet ikke afklaret. Man synes her at være klar over Stillingens Uholdbarhed, og Reparations-

syndelsernes fordrævede Indflydelse paa hele Verdensøkonomien og derved ogsaa paa Amerika.

Paa den anden Side finder man det ikke let at give Slip paa Tanken om at faa den interallierede Gæld for Krigsaarene betalt, og det mægtige Underskud, det amerikanske Budget udviser, i Forbindelse med de store Krav, der stilles og fremtidig vil blive stillet til Staten, gør det ikke lettere at slippe Tanken om Krigsgeldens Betaling. Imidlertid vil de største Vanskeligheder sikkert ikke komme fra amerikansk, men fra fransk Side.

Naar man derfor fra saa godt som alle Sider synes at gøre sig fortrolig med et ikke alt for positivt Resultat paa den forestaaende Konference i Lausanne, skyldes det Frankrig, der af økonomiske, men navnlig af politiske Grunde modsætter sig en Ordning af Reparations-spørgsmaalet. Ved de nylig afsluttede Valg skete der ganske vist en betydelig Forskydning til Venstre. Det er ofte blevet fremhævet, at denne Forskydning var af rent indenrigspolitisk Art. Det er ikke helt rigtigt. De franske Socialdemokrater, der gik styrkede ud af Valget, er ganske afgjort for en Forsoningspolitik mod Tyskland, og saavel socialistiske som enkelte radikale Deputerede har i de sidste Dage udtalt sig for at stryge Krigsgælden.

Det radikale Partis Flertal er dog desværre udenrigspolitisk indstillet paa den gamle franske Linie, og de, der staa vaklende, er i denne Tid ude for en chauvinistisk Pressengitration, der med Udgangspunkt i Stresemanns efterladte Papirer søger at vise, at en Tysker er og bliver en Person, som kun kan tænke tyskt, hvilket vil sige fransk-fiendtligt.

Irritationen fra fransk national Side er næppe blevet mindre efter Valgene i Elsass, der ikke formaade at give den franske nationale Front, som man havde sat sit Haab til. Den skarpe Agitation for Bevarelsen af Udenrigspolitikken viser imidlertid, at Tilhængerne af Forsoningspolitikken ikke er en hel ringe Minoritet, og heri maa man finde et Lyspunkt.

Men foreløbig ser det ud til, at der vil kunne samles et Flertal for den traditionelle Udenrigspolitik. Den 19. Maj forlangte saaledes den radikale Finanslovsordfører Lamoureux, at Regeringens Stilling til Reparationerne hurtigst muligt maatte fastlægges, og han gjorde i den Forbindelse opmærksom paa, at hvis Tyskland helt skulde opbøre med at betale, vilde dette faa en meget stor Indflydelse paa det franske Budget, der i Forvejen udviser et meget betydeligt Underskud. Endvidere fremhævede Ordforeren, at Frankrig efter Hoover-Moratoriets Udlob principielt maatte genoplive Betalingerne af Laanene til England og Amerika.

Næsten samtidig udsendtes det officielle Bureau Agence Havas et Program for, hvad man burde behandle paa Lausanne Konferencen. Efter dette vil man fra fransk Side ikke gaa med til en Annulering af Krigsgælden, men kun til et Moratorium, der skal omfatte baade Reparations- og interallierede Gældsbetalinger.

Endvidere foreslaar man i ubestemte Vendinger, at de Stater, der deltager i Konferencen uden at afvente Afrustningskonferencens Resultat, skulde er-

klære sig rede til en frivillig Indskrænkning af Militæudgifter, hvorved man skulde imødegaa det amerikanske Krav om, at de europæiske Lande skulde bringe deres Militæudgifter ned, for der kunde blive Tale om at røre ved Spørgsmaalet om den internationale Krigsgæld.

Endelig foreslaas en Donauplan, hvori bl. a. Frankrig, Tyskland og Italien skulde deltage, og hvorved det skulde lykkes at etablere bedre økonomiske Forhold paa Balkan. Ogsaa dette Program er holdt i meget ubestemte Vendinger.

Det franske Program viser dog, at man i nogen Grad er ved at skride bort fra den absolutte Støjhed, der har præget fransk Politik siden Versailles-diktatet, men at man paa den anden Side holder stærkt paa ikke at gaa med til Opgivelse af Krigserstatningerne.

Dette Standpunkt er da ogsaa tiltraadt af den nye franske Premierminister Herriot, idet han har udtalt, at man med Hensyn til Reparationsbetalingerne stod paa Linie med den nu afgaaede Regering.

Nogen større Grund til en optimistisk Bedømmelse af den kommende Konferencens Resultater foreligger der saaledes ikke. I England bedømmer man da ogsaa Udsigterne meget pessimistisk og næppe helt med Urette. England vil ikke med større Kraft kunne sætte ind paa Konferencen i Lausanne.

Dels er den engelske Samlingsregering i sig selv jo langt fra nogen stærk Regering og Mac Donald er først kort for Konferencen atter traadt i Aktivitet oven paa sin Sygdom, dels er engelsk Politik i Ojeblikket helt og holdent slugt af Forberedelserne til Ottawakonferencen hvor der engelske Imperiums fremtidige økonomiske Politik skal tages op til Debat.

Den engelske Presse nærer da heller ikke store Forhaabninger til Lausanne, men mener at man til Efteraaret vil kunne naa et godt Resultat. Til den Tid regner man med, at Frankrig i den Grad vil være gjort mæt af Krisens Virkninger, at det vil blive til tale med, og hvad Amerika angaar, at man der vil være naaet til Enighed om, hvilken Stilling Staterne skal tage til Spørgsmaalet om en endelig Likvidation af Krigsgælden. For England spiller det naturligvis ogsaa en Rolle, at adskillige af de Deltagende, der skal deltage i Lausannekonferencen efter kort Tids Forløb maa tage bort for at kunne være tilstede i Ottawa.

Noget positivt Resultat i første Omgang skal man altsaa ikke vente, men naar blot Forhandlingerne genoplages til Efteraaret, vil der heller ikke ske stort derved af den Grund.

Krisen har nu været saa langvarig, at nogen Tid mere eller mindre ikke i den Forbindelse kan være afgørende. Ganske anderledes derimod, hvis Konferencen om Reparationen ender med et negativt Resultat.

I bedste Fald vil dette føre til en Skærpselse af den økonomiske Krise, hvilket i sig selv er slemt nok, men antagelig vil Følgerne være langt videre rækkende. For Tyskland er Reparationerne i langt højere Grad end Afrustningen — et politisk Spørgsmaal, og vender de tyske Forhandlere tomhændet hjem fra Forhandlingsbordet, vil dette kunne faa uoverskuelige politiske Konsekvenser og bryde de sidste spinkle Barrierer for den

Flok Desperados, der samles under Adolf Hitlers Hagekors banner. Sker dette, vil Verden være ilde faren. Udsigterne til

en Lettelse af Krisen vil være skudt endnu længere ud i Fremtiden.

Albert Olsen.

Lausanne-Traktaten underskrevet:

Næste Skridt er Afrustning!

Det højtidelige Slutningsmøde. — Nazisterne raser mod Overenskomsten. — Moratoriet er forlænget.

Lausanne.

Lausanne-Konferencens Afslutningsdag var præget af stor Højtidelighed.

Om det grønne hesteskoformede Bord, hvorpaa Overenskomsten var fremlagt til Underskrift, havde alle de Delegerede taget Plads, og rundt om trængtes de mange Hundrede Presse-mænd, der har gjort Konferencen med.

Straks efter, at Mac Donald havde erklæret Konferencen for aabnet, afgav den engelske, franske og italienske Finansminister Erklæringer om, at Moratoriet for Krigsgeldsbetalinger er forlænget, indtil Traktaten er ratificeret af de paagældende Landes Parlater.

Derefter erklærede Mac Donald, at Underskrivelsens Ojeblik var inde . . .

Bort fra Krigens Erindringer.

Som Nr. 1 underskrev Mac Donald med en Guldpenn og derefter de øvrige Delegerede med en Guldpenn — og endelig holdt Mac Donald, hilst med vældigt Bifald, Afslutningstalen:

— Det gælder ikke alene om at glædes over, hvad der er vundet, men vi maa nu med endnu større Energi tage fat paa de Opgaver, hvis Løsning Verden venter. Vi maa endelig en Gang løsrives fra Krigens Erindringer og forstaa, at vi alle tilhører den samme Menneskehed. Lausanne er det første Kapitel i en ny Verdens Historie. Indtil nu levede vi vidt fra hverandre. Til Fred og Sikkerhed hører god Vilje, og vi haaber, at Afrustningskonferencen i Genève maa komme til et lige saa godt Resultat. Intet Land kan i Længden leve bag Barrikader. Først og fremmest maa Frankrig og Tyskland arbejde sammen i Fødselskab. Vejen er nu banet — det næste Skridt er Afrustningen!

Derefter tog Herriot Ordet og takkede Mac Donald.

Skarp Viad mod v. Papen.

Berlin.

V. Papens Partifæller i deres tyske Højreblade giver ikke Lausanneoverenskomsten nogen god Modtagelse. De tysk-nationale Blade erklærer, at Overenskomsten ikke er, som Tyskland havde ventet det, og man er meget misfornøjet med v. Papens Forhandlinger.

Nazistbladene gaar endnu videre. Goebbels udtalte saaledes paa et Møde: — Vi har intet Ansvar for Regeringen v. Papen og intet Ansvar for hans Overenskomst. Han har intet Mandat fra det tyske Folk, og vi vil ikke stemme for dens Ratificering.

Ratificering af den nye Rigsdag.

Nazis Berlinerorganen »Der Angriff« gentager disse Ord, og selvom Hitlers Hovedorgan i München stadig er tavs, er der ingen Tvivl om, at det vil tage samme Standpunkt.

Paa et Nazimøde i Lustgarten, der kun havde samlet halvt saa mange Mennesker, som Republikanernes Demonstration forleden, blev der raset imod v. Papen og Lausanne.

Ratifikationen af Traktaten vil først blive foretaget af den nye Rigsdag, der vælges 31. Juli.

Amerika vil have Pengene!

Hoover kan højst tænke sig midlertidige Lettelser.

Washington.

Udenrigsministeriet meddeler, at der ikke er sket nogen Forandring i De Forenede Staters Holdning vedrørende Krigsgeldsspørgsmaalet.

De Forenede Stater opretholder et Standpunkt, som Præsident Hoover har givet Udtryk for i Juni 1931, da han erklærede, at han ikke var Tilhænger af en Annulering af Krigsgælden. Men at han mente at kunne gaa med til midlertidige Tilpasninger, som maatte vise sig nødvendige.

Alle Erstatninger fra Tyskland er bortfaldne, udtalte Rigs kansler v. Papen i sin Radiotale forleden. Dette er formelt set rigtigt. De Ydelser, Tyskland skal præstere, betegnes ikke som Erstatning.

Tyskland skal betale 3 Milliarder Mark som en Affindelses-sum til Brug for Europas Genopbygning og Betalingen sker ikke som tidligere i Aarsrater. Den ordnes gennem Udstedelse af Obligationer, og der ydes en Frist op til 15 Aar med Udbudet af Obligationerne.

Reelt skal Tyskland altsaa betale en Sum paa 3 Milliarder i Affindelse, og desuden skal det erlægge det Beløb, der er givet Henstand med.

Men det store Fremskridt bragte Lausanne, at Tysklands Forpligtelse blev bragt ned i et Virkelighedsplan, og dernæst at der blev gjort op med Versailles-Traktatens ensidige Synspunkter.

Politikere og Statsmænd er glade, og de lykønsker hverandre med det gode Resultat. Det er forstaaeligt.

For Menigmand stiller Sagen sig saaledes, at man naturligvis følger Lettelse over, at der tilvejebragtes en Løsning. Men man føjer til: Den maatte komme. Ingen troede paa, at de eventyrlige Erstatningssummer vilde blive erlagt, og man var klar over, at der maatte et Hug gennem Knuden, om ikke hele Verdens økonomiske Liv skulde gaa i en Haardknude, der ikke kunde løses.

Socialdemokratiet har fra første Færd advaret mod at paalægge Erstatningssummer og Krigsbod. Forud for Versailles-Forhandlingerne og under disse gjorde det internationale Socialdemokrati Nationalernes Repræsentanter opmærksom paa Konsekvenserne af saadanne Erstatningspaalæg. Men de, der skrev